ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Mart Raadik
Eliis Tarkvara OÜ

mart@eliis.ee

Teie 05.10.2026

Meie 22.10.2026 nr 2.2-9/26/3991-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspektsioon sai Eliis Tarkvara OÜ pöördumise, milles soovite teada kas ja kuidas on lubatud olukord, kus üks lapsevanem näeb keskkonnas oma lapse rühmas käivate laste eesnimesid, lapsevanemate ees- ja perekonnanimesid ning seost lapse ja lapsevanema vahel. Funktsionaalsuse eesmärk on võimaldada sama rühma lapsevanematel omavahel suhelda ja teha koostööd lasteaia ning rühmaga seotud küsimustes.

Etteruttavalt selgitan, et Andmekaitse Inspektsioon ei anna õigusabi ega tee väljaspool järelevalvemenetlust siduvaid õiguslikke otsuseid. Siiski saame anda üldisi selgitusi kehtiva õiguse ning praktika kohta. Lõplik otsustus ja vastutus isikuandmete töötlemise osas jääb andmetöötlejale.

Vastan nüüd küsimustele nende esitamise järjekorras:

1. „*Kas GDPR-ist või Eesti õigusaktidest tuleneb absoluutne keeld, mille kohaselt ei tohi autentitud lapsevanemale kuvada tema enda lapse rühma teiste laste eesnimesid või nende laste vanemate nimesid?*„

   Isikuandmete kaitse üldmäärus (ehk IKÜM) ega Eesti õigusaktid ei kehtesta üldjuhul keeldu mõne konkreetse andmetöötlustoimingu osas. See aga ei tähenda, et konkreetne andmetöötlus oleks automaatselt lubatud. Iga isikuandmete töötlemise puhul peab andmetöötleja hindama, kas töötlemiseks on olemas õiguslik alus, millisel eesmärgil andmeid töödeldakse ning kas andmete töötlemine on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik ja proportsionaalne. Samuti tuleb järgida isikuandmete töötlemise üldpõhimõtteid, muu hulgas võimalikult väheste andmete töötlemise põhimõtet. Need nõuded tulenevad eelkõige IKÜM-i artiklitest 5 ja 6.

   Teisisõnu, küsimus ei ole niivõrd selles, kas teiste laste või nende vanemate nimede kuvamine on iseenesest keelatud, vaid selles, kas selliseks andmetöötluseks on konkreetses olukorras olemas õiguslik alus ning kas see on eesmärki arvestades vajalik ja proportsionaalne.

2. „*Kas kirjeldatud rühmapõhine nähtavus võib olla õiguspärane juhul, kui lasteaed kui vastutav töötleja on määratlenud töötlemise eesmärgi, õigusliku aluse ja vajaliku andmete ulatuse ning teavitanud sellest lapsevanemaid?*“

   Kirjeldatud rühmapõhine nähtavus võib põhimõtteliselt olla õiguspärane, kui lasteaed vastutava töötlejana on määratlenud selge ja õiguspärase eesmärgi, leidnud töötlemiseks

sobiva õigusliku aluse ning hinnanud, et teiste laste ja/või nende vanemate nimede kuvamine on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik ega lähe vajalikust ulatusest kaugemale. Samuti peab andmetöötlus olema lapsevanematele läbipaistev ja neid tuleb sellest nõuetekohaselt teavitada.

Lõplik vastus oleneb siiski konkreetsest andmetöötluse eesmärgist, õiguslikust alusest millele tuginetakse ja andmete ulatusest ning isikute ringist, kellele andmed nähtavaks tehakse.

3. „*Kas munitsipaallasteaia puhul võib kirjeldatud töötlemise õiguslik alus tuleneda GDPR artikli 6 lõike 1 punktist e koostoimes alusharidusseadusest tulenevate ülesannete ning vanemate koostöö ja hoolekogu töös osalemisega?“*

Isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 6 lõikele 1 punktile e tuginemine eeldab, et töötlemine on vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või avaliku võimu teostamiseks, ning sama artikli lõike 3 järgi peab selle ülesande alus tulenema liidu või liikmesriigi õigusest.

Artiklis 6 lõikes 1 punktis e sätestatud õiguslikku alust ei saa aga sisustada sedavõrd üldiselt, et igast lasteaiale seadusega pandud ülesandest või vanematega koostöö tegemise kohustusest saaks tuletada õiguse mistahes sellega seotud isikuandmete töötlemiseks. Vajalik on piisavalt konkreetne seos seadusest tuleneva avaliku ülesande ja kavandatava andmetöötluse vahel ning töötlemine peab olema selle ülesande täitmiseks vajalik.

Teisisõnu peab konkreetse andmetöötluse ja seadusest tuleneva ülesande vahel peab olema piisavalt selge seos ning töötlemine peab olema selle ülesande täitmiseks vajalik.

4. „*Kas GDPR-i võimalikult väheste andmete töötlemise põhimõttega võib olla kooskõlas lahendus, kus teise lapse puhul kuvatakse üksnes eesnimi ning lapsevanema puhul nimi, kuid ei kuvata telefoninumbrit, e-posti aadressi ega muid täiendavaid kontakt- või isikuandmeid?“*

Iseenesest võib selline lahendus olla võimalikult väheste andmete töötlemise põhimõttega kooskõlas, kui just selline andmete ulatus on määratletud eesmärgi saavutamiseks vajalik. Samas on võimalikult väheste andmete töötlemine vaid üks üldmäärusest tulenevatest isikuandmete töötlemise põhimõtetest ning andmetöötlus peab vastama kõigile kohaldatavatele nõuetele tervikuna.

5. „*Kas lapse eesnime kuvamine lapsevanema nime juures võib olla põhjendatud eesmärgiga võimaldada kasutajal tuvastada, millise rühmakaaslase vanemaga on tegemist, ning seeläbi valida sõnumi saatmisel õige adressaat?*„

AKI ei saa anda lõplikku hinnangut, kas kirjeldatud eesmärk õigustab konkreetsel juhul lapse eesnime kuvamist lapsevanema nime juures. Sellise hinnangu peab andma vastutav töötleja, võttes arvesse konkreetset töötlemise eesmärki, valitud õiguslikku alust ning seda, kas lapse eesnime kuvamine on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik ja proportsionaalne.

6. „*Kas lapse eesnime ja täiskasvanud lapsevanema nime kuvamist tuleks õiguslikult hinnata erinevalt?“*

Nii lapse eesnimi kui ka lapsevanema nimi on isikuandmed ning nende töötlemisele kohalduvad samad üldmäärusest tulenevad nõuded. See ei tähenda siiski, et nende andmete töötlemist tuleks igas olukorras hinnata täiesti ühtemoodi. Laste isikuandmed väärivad üldmääruse kohaselt erilist kaitset, mistõttu tuleb lapse andmete töötlemisel tema õiguste ja huvidega eriti hoolikalt arvestada.

7. *„Kas kirjeldatud töötlemine eeldaks lapsevanema nõusolekut või võib selleks olla muu GDPR artiklis 6 sätestatud õiguslik alus?„*

Sõltuvalt töötlemise eesmärgist ja konkreetsetest asjaoludest võib esmapilgul kõne alla tulla mitu artiklis 6 sätestatud õiguslikku alust. Vastutav töötleja peab siiski konkreetse töötlemise puhul kindlaks määrama, millisele konkreetsele õiguslikule alusele ta tugineb ning arvestama selle aluse kohaldamise eelduste ja piirangutega.

Näiteks ei saa avaliku sektori asutus tugineda õigustatud huvi õiguslikule alusele kui ta töötleb isikuandmeid oma avalike (seadustega pandud) ülesannete täitmisel. Samuti peab artikli 6 lõike 1 punktile e tuginemisel olema töötlemisel piisav alus liidu või liikmesriigi õiguses ning töötlemine peab olema vajalik asjaomase avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks.

Nõusolekule tuginemine on üks võimalustest. Ühelt poolt annab see lapsevanemale võimaluse valida, kas andmetöötlusega nõustuda või mitte, sest võib olla lapsevanemaid kes ei soovi võtta aktiivselt osa erinevates ühistegevustest. Samas peab nõusoleku puhul arvestama, et see peab olema vabatahtlik, konkreetne, teadlik ja ühemõtteline ning inimesel peab olema võimalik antud nõusolek igal ajal sama lihtsalt tagasi võtta, kui ta selle andis. Seega peab nõusolekule tuginev lahendus arvestama ka võimalusega, et osa lapsevanemaid nõusolekut ei anna või võtab selle hiljem tagasi.

8. *„Kuidas tuleks sama põhimõtte alusel hinnata olukorda, kus lapse nimi on lasteaias nähtav garderoobikapil või riiulil teistele rühma vanematele?„*

Neid olukordi ei saa tingimata üks ühele võrdsustada. Tõepoolest, ka garderoobikapil või riiulil olev lapse nimi võib kujutada endast isikuandmete töötlemist, kuid hinnata tuleb konkreetseid asjaolusid, sealhulgas seda, milline teave on tegelikult nähtav ning millises kontekstis ja kellele see avaldatakse.

Näiteks olukord, kus rühmaruumiga seotud garderoobikapil on nähtav üksnes lapse eesnimi „Mati“, ei pruugi olla samaväärne olukorraga, kus digikeskkonnas kuvatakse lapse eesnimi koos konkreetse lapsevanema ees- ja perekonnanimega ning luuakse selge seos lapse ja lapsevanema vahel. Viimasel juhul töödeldakse ja tehakse teistele kasutajatele kättesaadavaks rohkem teavet ning andmete omavahelise seostamise kaudu tekib isiku kohta täiendav teave.

Asjaolu, et lapse eesnimi võib olla füüsilises lasteaiakeskkonnas teatud isikutele nähtav, ei tähenda iseenesest, et sama või täiendavate andmete kuvamine digikeskkonnas oleks automaatselt õiguspärane.

9. *„Kuidas tuleks hinnata paberil registreerimislehte, kus arenguvestluse aega valivad lapsevanemad näevad ka varem registreerunud vanemate nimesid?*„

Teadmata kogu konteksti (sh kuidas täpselt avaldamine toimub), siis saan selgitada ainult üldiselt, et sellise avaldamise õiguspärasust tuleb hinnata samade üldiste põhimõtete järgi nagu muu isikuandmete töötlemise puhul.

10. *„Kas klassi või rühma lapsevanemate meililist, kus teistele adressaatidele on nähtav inimese nimi ja e-posti aadress, eeldab teistsugust õiguslikku alust kui autentitud õppekorralduskeskkond, kus kuvatakse üksnes nimi?*“

Ainuüksi asjaolu, et ühel juhul toimub andmete töötlemine meililisti kaudu ja teisel juhul autenditud õppekorralduskeskkonnas, ei tähenda tingimata, et töötlemine peab tuginema erinevale õiguslikule alusele. Õigusliku aluse valikul tuleb lähtuda eelkõige konkreetse töötlemise eesmärgist ja asjaoludest.

Samas tuleb neid töötlemistoiminguid hinnata eraldi. Meililisti puhul tehakse teistele adressaatidele nähtavaks lisaks inimese nimele ka tema e-posti aadress, samas kui kirjeldatud õppekorralduskeskkonnas kuvatakse üksnes nimi. Seetõttu võivad erineda töödeldavate andmete ulatus, nende avaldamise viis ja töötlemisega kaasnev mõju.

Teisisõnu, ühe lahenduse õiguspärasusest ei saa automaatselt järeldada teise lahenduse õiguspärasust ega ka seda, et nende puhul peaks tingimata kasutama erinevat õiguslikku alust.

11. „*Kas digitaalse õppekorralduskeskkonna puhul on põhjendatud kohaldada rangemat standardit kui samasisulisele nimede nähtavusele lasteaia füüsilises keskkonnas või e-posti suhtluses? Kui jah, siis millest selline erinevus tuleneb?*“

IKÜM ei näe ette rangemat standardit digitaalsele andmetöötlusele üksnes põhjusel, et töötlemine toimub digitaalses keskkonnas. Isikuandmete kaitse nõuded on tehnoloogianeutraalsed. Erinev hinnang võib siiski tuleneda konkreetse töötlemise asjaoludest, näiteks töödeldavate andmete ulatusest, nende omavahelisest seostamisest, nähtavuse kestusest ja sellest, kellele andmed kättesaadavaks tehakse.

12. „*Kui AKI leiab, et kirjeldatud kujul nimede kuvamine ei ole lubatav, palume võimalusel viidata konkreetsele õigusnormile ning selgitada, milline lahendus võimaldaks sama rühma lapsevanemate omavahelist digitaalset suhtlust andmekaitsenõuetega kooskõlas korraldada*.“

Nagu eespool selgitatud, ei anna AKI kinnitust kas kirjeldatud kujul nimede kuvamine oleks lubatud või keelatud. Samuti ei tulene üldmäärusest konkreetset keeldu, mille kohaselt ei tohiks sama rühma laste või lapsevanemate nimesid autenditud keskkonnas kuvada.

Töötlemise õiguspärasus sõltub konkreetsetest asjaoludest. Vastutav töötleja peab eelkõige suutma määratleda töötlemise eesmärgi ja IKÜM artikli 6 kohase õigusliku aluse ning põhjendama, miks just nende isikuandmete kuvamine just sellisele isikute ringile on eesmärgi saavutamiseks vajalik. Samuti tuleb järgida IKÜM artiklis 5 sätestatud põhimõtteid, sealhulgas eesmärgi piirangu ja võimalikult väheste andmete töötlemise põhimõtet.

Seega ei ole lapsevanemate omavahelise digitaalse suhtluse võimaldamine iseenesest keelatud. Küll aga peab valima sellise lahenduse mille puhul töödeldavate isikuandmete ulatus ja nende nähtavaks tegemine on määratletud eesmärgi saavutamiseks vajalik ning töötlemiseks on olemas sobiv õiguslik alus.

Loodan, et vastusest on Teile abi. Lisaküsimuste korral võib julgelt ühendust võtta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Geili Keppi
jurist (tiimijuht)
peadirektori volitusel